

PFAS-NORMEN ZIJN VERRUIMD **Lucht voor grondtransport**

Op 1 juli stuurde staatssecretaris Van Veldhoven de Tweede Kamer een brief over een tussentijdse verruiming van het tijdelijk handelingskader PFAS, die moet resulteren in meer ruimte voor de toepassing van grond onder het oppervlaktewater. Dit is mede het resultaat van de intensieve lobby door Cumela en een aantal collega-organisaties.

Het RIVM en Deltares zijn de afgelopen maanden bezig geweest met een aantal onderzoeken naar de effecten van PFAS in grond en baggerspecie. Omdat PFAS een niet-genormeerde stof is, hanteerde de overheid een heel strenge interpretatie van het voorzorgbeginsel. Dat leidde ertoe dat wanneer PFAS meetbaar in een partij grond zat, die partij niet meer mocht worden toegepast. Het resultaat is bekend: een algehele stagnatie van het grondverzet in Nederland, want overal bleek PFAS meetbaar aanwezig te zijn. Daarop is in november 2019 via een snelle inventarisatie een landelijke achtergrondwaarde bepaald (0,8 microgram per kilo droge stof voor PFAS en 0,9 microgram voor PFOS). Nu heeft het RIVM na een betrouwbare nieuwe bepaling de normen bepaald op 1,4 microgram per kilo droge stof voor PFOS en overige PFAS en 1,9 microgram voor PFOA. Dit zijn de definitieve achtergrondwaarden voor PFAS op landbodems.

‘TOTDAT HET DEFINITIEVE HANDELINGSKADER KLAAR IS, HEBBEN WE NOG EEN AANTAL UITDAGINGEN’

In het eerste tijdelijk handelingskader van 8 juli 2019 zorgde de onbekendheid over uitloging van PFAS uit grond in water dat grond boven de 0,1 microgram per kilo droge stof niet onder oppervlaktewater mocht worden toegepast. Eén van de belangrijkste onderzoeken door het RIVM was of grond en baggerspecie zich anders gedragen in water. Daaruit blijkt dat er geen verschil bestaat in uitloging tussen grond en baggerspecie in waterbodems.

GROND EN BAGGERSPECIE

Nu er geen verschil meer is in uitloging worden grond en baggerspecie volgens de volgende waarden geaccepteerd in toepassingen onder oppervlaktewater en diepe plassen:

- Voor rijkswateren of diepe plassen die hiermee in verbinding staan PFAS 0,8 microgram per kilo droge stof en PFOS 3,7 microgram.
- Voor niet-rijkswateren of geïsoleerde diepe plassen PFAS 0,8 microgram per kilo droge stof en PFOS 1,1 microgram.
- Diepe plassen waar verontdieping nog niet is gestart, zullen door het lokale bevoegde gezag eerst moeten worden beoordeeld om te bepalen of verontdieping kan plaatsvinden.
- Voor baggerspecie die in hetzelfde oppervlaktewater of stroomgebied blijft, verandert de regeling niet. Deze was en is altijd toepasbaar.

Voor alle toepassingen (dus op landbodems en onder oppervlaktewater) geldt overigens dat de toepassingswaarden voor overige PFAS moeten worden getoetst per stof (dus niet gesommeerd). PFOS en PFOA worden getoetst aan de hand van de sommatie van de concentraties lineair en vertakt.

BETROUWBAARHEID

Nadat het tijdelijk handelingskader in 2019 was ingevoerd, was er veel te doen over de nauwkeurigheid van de analyses. Daarop heeft onderzoeksinstituut WEPAL een ringonderzoek uitgevoerd bij tien laboratoria om vast te stellen of de meetnauwkeurigheid betrouwbaar genoeg is en de onderlinge afwijkingen tussen de labs niet te groot zijn. De uitkomst van dat onderzoek was dat de onderzochte labs een acceptabele en gelijkwaardige nauwkeurigheid rond de toepassings-

'HET TIJDELIJK HANDELINGSKADER ZORGE VOOR EEN ALGEHELE STAGNATIE VAN HET GRONDVERZET IN NEDERLAND'

limiet van 0,8 microgram per kilo droge stof hadden. Wat wel naar voren kwam, was dat de afwijking rond de detectielimiet van 0,1 microgram groot was. Dat probleem is met de nieuwe normen grotendeels opgelost.

Het herziene tijdelijk handelingskader is inmiddels ingegaan na de melding aan de Tweede Kamer. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft bestuurlijke afspraken gemaakt met de regionale overheden om deze tijdelijke normen over te nemen. In december wordt het concept voor het definitieve handelingskader. Deze laatste aanpassingen zullen dan in het voorjaar van 2021 worden opgenomen in de regeling Bodemkwaliteit en daarmee worden de PFAS genormeerde stoffen, net als andere schadelijke stoffen.

MEER OP WEBSITE

Dit artikel staat ook op de website van Cumela. Daarin is ook een uitgebreide tabel opgenomen met de normen die gelden bij de verschillende toepassingen van grond en bagger op land of onder water.

AANTAL UITDAGINGEN

Totdat het definitieve handelingskader klaar is, hebben we nog een aantal uitdagingen. Zo wordt nog onderzocht wat het effect is van accumulatie (ophoping) van PFAS in organismen en wat daarvan de gezondheids- en ecologische risico's zijn. Ook de mobiliteit naar het grondwater is nog in onderzoek en er komt ook nog een landelijk onderzoek naar verontreinigde locaties. Op basis van alle onderzoeken zal in het definitieve handelingskader een verschil in toepassingsnormen voor landbouw/natuur, wonen en industrie worden gemaakt. Ook de reiniging van PFAS-houdende grond is nog niet opgestart. Cumela blijft nauw betrokken bij dit dossier en ziet toe op een praktisch werkbaar definitief handelingskader.

Tekst: Gerben Zijlstra, beleidsmedewerker Bodem
Foto: Cumela Communicatie

PENSIOEN UITKERING MINDER ZEKER

Al jaren wordt er gesproken over een nieuw pensioenstelsel. Dat is best wel bijzonder, want het Nederlandse pensioenstelsel wordt door veel andere landen met jaloerse blikken bekeken en geldt als het beste stelsel ter wereld. Nu zijn de onderhandelaars het, na tien jaar praten, eens op hoofdlijnen. Het pensioenakkoord dateert van juni 2019. De gesprekken over de uitwerking hadden eind mei een resultaat moeten opleveren. Dat werd half juni. Wat is het probleem?

Op dit moment werken de pensioenfondsen volgens het principe 'u krijgt 70 procent van uw gemiddeld verdiende loon als pensioen'. Die belofte heeft jarenlang dienst gedaan, maar is de afgelopen vier jaar onder vuur gekomen door de extreem lage rente. Die lage rente maakt namelijk dat een pensioenfonds nu meer in kas moet hebben voor een uitkering over veertig jaar dan wanneer de rente vier procent zou zijn. Een voorbeeld: om in 2040 € 1000,- te kunnen uitkeren, is in 2020 bij een rente van nul procent € 1000,- nodig. Is die rente vier procent, dan heb je in 2020 maar € 456,- nodig.

'HET NIEUWE STELSEL STELT DE PENSIOENPREMIE CENTRAAL'

Waar er in het huidige stelsel sprake is van een garantie die mogelijk door omstandigheden moet worden bijgesteld, stelt het nieuwe stelsel niet de pensioenuitkering, maar de pensioenpremie centraal. Je weet dus niet van tevoren hoeveel pensioen je later ontvangt. De hoogte van de pensioenuitkering is niet langer een belofte. Pensioenkortingen zullen dus niet meer voorkomen, maar er komt op een andere manier meer onzekerheid. De vraag is dus waarom er wordt gekozen voor dit nieuwe stelsel, terwijl het 'probleem' ook met goede communicatie had kunnen worden opgelost.

Zeker is al wel dat de verplichtstelling blijft. BPL Pensioen zal dus het pensioenfonds voor de agrarische sector blijven. 'Wij zijn er voor u' is de slogan van BPL Pensioen en dat blijft zo.

Jaqueline Tuinenga,
beleidsmedewerker sociale zaken